

Karbon Vergisi: Şirketler ve Yatırımcılar için Tehdit mi, Büyüme Fırsatı mı?

Aslı ÖZATA KUMBARACI - Akenerji - Yatırımcı İlişkileri Müdürü

Sürdürülebilirlik politikaları, günümüz iş dünyasında giderek daha fazla önem kazanıyor ve şirketlerin iş yapış şekillerini yeniden şekillendiriyor. Son dönemde en çok dikkat çeken konulardan biri de Avrupa Birliği'nin (AB) hayata geçirmeyi planladığı düzenlemeler olup, bunların başında karbon vergisi geliyor. Avrupa Parlamentosu tarafından yürürlüğe konan ve 2023 yılı Ekim ayından itibaren geçiş süreci başlayan Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM), AB dışındaki ülkelerden AB'ye yapılan ihracata dolaylı bir karbon vergisi getirmeyi amaçlıyor. Elektrik sektörü de dâhil olmak üzere altı ana sektörü kapsayan bu düzenleme, sera gazı emisyonlarını azaltmayı teşvik ederek temiz enerjiye geçişi hızlandırmayı hedefliyor. Bu verginin uzun vadede işletmeler üzerinde yaratacağı mali yük ise oldukça yüksek olabilir.

ABD'de Trump yönetiminin Paris İklim Anlaşması'ndan çekilme eğilimi ve önümüzdeki dönemde daha fazla fosil yakıt üretimine yönelik tutumu, elbette SKDM'nin uygulanması ve uluslararası ticaret ilişkileri üzerinde önemli sonuçlar doğurabilir. Ancak AB halihazırda 2035 yılından sonra fosil yakıt kullanımına ciddi kısıtlamalar getirmeyi planlıyor. Bu kapsamda, içten yanmalı motorlu araçların satışı yasaklanacak ve enerji üretiminde fosil yakıt kullanımı giderek azaltılacak.

Karbon vergisinin yürürlüğe girmesi, birçok şirket için ek mali yükümlülükler getireceğinden, bu sürece hazırlıklı olunması büyük önem taşıyor. Yatırımcı ilişkileri açısından bakıldığında ise bu sürecin sürdürülebilir finansman, risk yönetimi ve uzun vadeli yatırım stratejileri bakımından önemli etkileri olabilir.

Son yıllarda yatırımcılar, ESG (Çevresel, Sosyal ve Yönetişim) kriterlerine daha fazla önem veriyor ve çevresel riskleri dikkate alan şirketlere daha fazla ilgi gösteriyor. Bu sürece uyum göstermeyen şirketler, ürünlerini satmakta sıkıntı çekecekler ve düşük birim fiyatlara razı olmak zorunda kalacaklardır. Bu durum şirketlerin değer kaybetmesine neden olabilir. Özellikle uluslararası yatırımcılar, artık sadece kârlılık ve büyüme oranlarını değil, aynı zamanda şirketlerin sürdürülebilirlik politikalarını da göz önünde bulunduruyor. Düşük karbon stratejisi benimseyen şirketler, yatırımcılar açısından daha cazip hale gelirken, karbon emisyonlarını azaltamayan şirketler finansmana erişimde zorlanabilir ve hisse değerlerinde düşüş riskiyle karşı karşıya kalabilir.

Şirketlerin bu süreci etkin bir şekilde yönetmek için kurum içi bir ekip oluşturarak potansiyel teşvik ve destekleri yakından takip etmeleri ve bu sürece uygun strateji belirlemeleri gerekiyor. Tabii sadece kendi içlerinde değil, aynı zamanda devlet kurumları ve ilgili bakanlıklarla bir çalıştay grubu oluşturulması da katkı sağlayabilir.

Özellikle karbon yoğun sektörlerde faaliyet gösteren şirketlerin bu sürece hazırlıklı olması, uzun vadeli yatırım stratejileri geliştirmesi, düşük karbonlu üretim modellerine geçmesi ve alternatif enerji kaynaklarını devreye alması gerekiyor. Türkiye'nin Avrupa ile olan ticari bağları düşünüldüğünde, karbon ayak izini azaltmayan firmalar ciddi rekabet kaybına uğrayabilir, pazar payı kaybedebilir, satış gelirleri azalabilir ve işletme giderleri artabilir.

Biz de Akenerji olarak, yıllar içinde kademeli olarak devreye aldığımız yedi hidroelektrik ve bir rüzgâr santrali ile yenilenebilir kaynaklarımızın toplam kurulu gücümüz içindeki payını %26'ya çıkardık. Enerji sektöründeki 36 yıllık deneyimimiz ile katma değer yaratacak yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği projelerini geliştirmeye devam ediyoruz. Bu kapsamda, mevcut tesislere hibrit güneş yatırım projelerine başladık. Buna ek olarak 2024 yılında 28,2 MWe kapasitesi bulunan Ayyıldız Rüzgâr Santrali'ne 6,2 MW ilave kapasite artışı onayını aldık.

Diğer taraftan şirketler, karbon emisyonlarını tamamen sıfırlayamadıkları durumlarda, karbon kredileri satın alarak veya ağaçlandırma projeleri gibi dengeleme mekanizmalarına yatırım yaparak vergiyi azaltabilirler.

Bu açıdan şirketlerin bu alanda alacağı stratejik aksiyonlar, yatırımcı güveni artırmada belirleyici bir rol oynayacaktır. Bundan dolayı, hissedarlar ile sürekli ve aktif iletişim sağlamak, karbon ayak izi, sürdürülebilirlik hedefleri ve karbon azaltım stratejilerini yatırımcılara düzenli olarak aktarmak ve bunların finansal performansa olan katkısını vurgulamak gerekiyor. Bu tür adımlar, şirketlerin karbon düzenlemelerinden olumsuz etkilenme riskini azaltarak, yatırımcı tabanlarını genişletmelerine ve piyasa değerlerini korumalarına yardımcı olacaktır.

Sonuç olarak, AB'nin sıfır karbon politikaları, Türkiye'de üretim yapan firmalar için de ciddi stratejik değişiklikleri zorunlu kılıyor. Alternatif enerji kaynaklarına yönelmek ve karbon ayak izini düşürecek inovatif çözümler üretmek, rekabet avantajı sağlayacak en önemli unsurlar olacak. Özellikle, 2050 sonrası beklenen daha ağır düzenlemeler göz önüne alındığında, şirketlerin bugünden proaktif bir strateji benimsemeleri kritik önem taşıyor.